

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre 4 kor.
Negyedévre . . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden
vasárnap

Telefon szám: 176.

NÉPJOG

Szerkesztőség:
Kaposvár, Irányi Dániel-
utca II. szám,

hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendők.

A kiadóhivatal

munkálteret *Hagelman*
Károly könyvkereskedő
vállalván magára, az előfize-
tések és a lap szétállítására
vonatkozó felzárkózások ide-
intézendők.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Ragaszkodom . . .

Kaposvár, november 22.

Nem ismerjük el a becsület válfajait, sem azt, hogy jellemes emberek adott szava, vagy határozottan tett kijelentése közt különbség lehetne. De ezzel szemben nem tagadhatjuk meg azt a tényt, hogy vezető államférfiak deklarációja jelentőségesebb, az ígéretnek nagyobb szankciójával bír, mint bárki másé.

Azok, akiknek szavára milliók ügyelnek, akik egy ország közvéleményének ellenőrzése alatt állanak, — nem szólva a sajtó kiterjedt és mindent figyelemmel kísérő felügyeletéről, nem lehetnek könnyelműek kijelentéseikkel, mert erkölcsi presztizsük, államférfihoz méltó komolyságuk és tekintélyük szenvedne általa súlyos csorbát.

A miniszterek szavai meggondoltság, belátáson és minden lehetőség figyelembe vételén alapulnak. Királyok és császárok is lehetnek elhamarkodottak — ott a német császár legutóbbi incidense, — mert őket fedi a miniszterek felelőssége. De mert a minisztereket senki sem fedi, mert ők a maguk személyében állásukkal is felelősek és mert tett kijelentéseikért felfelé is, lefelé

is felelősek és kötelezve vannak, — minden nyíltan adott szó, minden a nyilvánosság előtt tett kijelentés sullyal, erővel és konzekvenciával jár.

Ezen szempontok adnak jelentőséget annak az egy kategorikus mondatnak, amelyet Kossuth Ferenc a születése napján az öt üdvözlőknek mondott.

Az egész kormányzati rendszer, de főleg — érthe ő okokból — a függetlenségi párt és ennek kiváló elnöke: Kossuth, súlyos és méltánytalan támadásoknak van allandóan kitéve. Ismeri az ország ezen támadások anyagi szempontokból táplált forrásait, tehát nem sokat ad rájuk.

De mert minden rétegében a társadalomnak — különösen az ilyen még kialakulatlan társadalomban — vannak kislelkű, alacsony gondolkozású, szűk látókörű emberek, akik különösen hajlandók elhamarkodott ítéletre, főleg akkor, midőn hatalmi pozícióban lévő egyénéről van szó, — ezek felvilágosítására, léves meggyőződésük helyesbítésére szükséges és alkalmas eszköz a minden kertetés nélküli, egyenes, őszinte miniszteri szó.

Én a leghatározottabban ragaszkodom az önálló nemzeti bank és az önálló vám-

terület megvalósításához, — mondotta félre nem érhető, félre semmiféle rosszakarattal nem magyarázható határozottsággal Kossuth Ferenc. Ez a kijelentése pedig nem csupán pusztán ígéret Ez program, melynek megvalósításához semmiféle kétség nem fér. Bizonyára van annyira óvatos és előrelátó a miniszter, hogy nem köti le magát az esetben, ha akadályokat lát fennforogni. Meg vagyunk győződve, hogy jó eleve el van készítve a dolog e fontos két kérdés megoldásához és nem dodonai jóslatokba bocsájtkozott a miniszter csupán, hanem garanciális ígéretet tett, amelynek csak járuléka lesz a függetlenségi párt két nagy programponjtjának realizálása.

Már pedig a párt egész működésének, múltjának, jövőjének ez a két sarkpontja. Mert ez a két tényező teremti meg az igazi függetlenséget. Minden más csak járuléka, ami magától jön, mintegy ráépül e két pont jormálta alapzatra.

A képviselőház ülése.

— november 22.

A képviselőház hétfőn általánosságban és részleteiben is letárgyalta a *főváros fejlesztéséről* szóló törvényjavaslatot. Két budapesti

T A R S A.

A levágott kéz.

Az egész társaság Bermuliert, a vizsgálóbíró körül gyűlt össze, aki a saint cloudi titokzatos esetről való nezetét fejtette ki a jelenoltaknak. Már vagy egy hónapja izgatta ez a megmagyarázhatatlan büntett egész Parist.

Bermulier ott állott kiegyenesedve háttal a kandallóhoz támaszkodva. Néhányan a hölgyek közül előbbre jöttek és a vizsgálóbíró ajkára meredtek, amelyről komoly szavak áradtak. Megborzongtak, reszkettek a sajátságos félelem hatása alatt, az iszonyodás után való érthetetlen vagyukban, amely lelküket eltöltötte s úgy gyötörte őket, akárcsak az éhség.

Egyikük, aki halványabb volt a többieknél, egy kis szünet beálltával így szólt: — Irtózatos. Ez természetellenes és sohasem lehet megtudni valamit.

A vizsgálóbíró feléje fordult.

— Igenis asszonyom, valószínű, hogy sohasem lehet megtudni valamit. Ami a természetellenes szót illeti, amelyet éppen mondani méltóztatott, hát az nincs helyén. Egy nagyon ügyesen végrehajtott büntetről van szó, amely úgy bele van burkolva a titokzatosságba, hogy nem tudjuk kihámozni azoknak a körülményeknek a tömkelegéből, amely körülvészi. De annak idején figyelemmel kísértem egy esetet, amely ugyan-csak tele volt fantasztikus elemmel. De el kellett ejteni az egész dolgot, annyira megmagyarázhatatlannak mutatkozott.

A hölgyek közül többen egyszerre

ostromolták meg Bermuliert, hogy mondja el azt az esetet. A vizsgálóbíró komolyan mosolygott, amint egy vizsgálóbíró ak voltaképpen mosolyognia illik, aztán így szólt: — De egy pillanatra se higgyék ám, hogy én abban a kalandban valami természetfölöttit láttam. Én csak rendes eshetőségre gondolok. Abban az esetben, amelyet önöknek el akarok mondani, főként a mellékkörülmények és az előzmények ragadtak meg. Most pedig hallgassák meg a tényeket.

Akkoriban vizsgálóbíró voltam Ajaccióban, egy kis fehér városban, egy csodálatos öbölnek a partján, amelyet mindenütt hegyek környeztek. Leginkább a vendetta foglalkoztatott azon a vidéken. Csodálatos, drámai, hősi esetei vannak ennek a szokásnak. Két éve hallottam már erről a vérbosszuról, erről a borzasztó korzikai hagyományról, amely szerint minden sértést meg kell bosszulni azon, aki elkövette, az ő utódain, rokonain. Láttam megölni agastyánokat, gyermekeket, rokonokat és tele voltam eféle historiakkal. Egy napon hallom, hogy egy angol villát bérelt több évre az öböl közepetáján. Francia inast hozott magával, akit atutazóban Marseillaisben fogadott fel. Csakhamar ezzel a különös idegennel foglalkoztak az emberek, aki magányosan élt a házban és csak vadászni és halászni jart ki olykor. Senkivel sem beszélt, sohasem jött be a városba s reggelenkint egy-két órahosszat a pisztolylövésben gyakorolta magát. Egész legendák szövődtek körülötte. Azt tartották, hogy valami előkelő személyiség, akinek politikai okokból kellett odahagynia hazáját; majd azt sűtötték ki, hogy valami rettenetes büntettel követett el s e miatt bujdosik. Sőt rebesgették az eset különösen borfialmas részleteit is. Vizsgálóbírói minő-

ségben tudakozódni akartam erről az emberről, de lehetetlenség volt megtudni valamit. Sir John Rowellnek mondta magát. Meg kellett tehát azzal elégednem, hogy közelebbről ellenőrizsem. De semmi csakugyan gyanusát nem tudtak nekem hírül hozni róla. De mivel a suttogás nem akart megszűnni körülöttem, elhatároztam, hogy magam nézek szembe az én idegenemmel s a háza közelében vadászni kezdtem. Sokáig lestem a jó alkalomra. Végre megjött egy fogoly alakjában, amelyet az angol előtt lőttem le. Kutyám odahozta nekem, de én fogtam a madarat, bocsánatot kértem udvariatlanságomért és kértem John Rowell, hogy fogadja el. Magas ember volt, vörös hajjal és szakállal, igen hosszú, igen széles alak. Aféle nyugodt, udvarias Herkules idegenül csengő francia nyelven köszönte meg előzékenységet. Egy hónapon belül ötször vagy hatszor beszéltünk egymással.

Egy este, mikor a háza előtt elmentem, ott láttam a kertjében, amint lovagolva ült egy széken és pipázott. Köszöntöttem, mire fölszólitott, hogy igyam vele egy pohár sört. Nem kértem magam kétszer. Rendkívül udvariasan fogadott, lelkesedéssel beszélt Franciaországról és kijelentette, hogy ezt az országot és ezt a partvidéket nagyon szereti. Nagyon udvariasan az élénk érdeklődés ürügye alatt néhány kérdést intéztem hozzá az életéről, a terveiről. Minden zavarodottság nélkül felelt, elmondta hogy beutazta Afrikát, Indiát, Amerikát és nevéve tette hozzá:

— Sok kalandot éltem én át, oh yes!

Azután a vadászatról kezdtem beszélni és ő igen sok érdekes dolgot, csodálatos részleteket mondott el vadászatairól vizi-

képviselő, Németh Imre és Szabeny Antal volt az általános vita utolsó szónoka. Hoitsy Pál előadó záróbeszède s Polónyi Géza rövid felszólalása után Wekerle Sándor miniszterelnök válaszolt a vita során elhangzott beszédekre.

A miniszterelnök beszède első részében általános érdekű kérdéseket tisztázott. Megállapította az állami adminisztráció és a községek közt való viszonyt, melynél fogva a közigazgatást egyfelől az államnak, másfelől a törvényhatóságoknak városoknak és községeknek együttesen kell teljesíteniök. Az államnak csak arra kell ügyelnie, hogy a közszolgáltatások tulsagos terhet ne rójanak a községekre. Éppen erről kíván gondoskodni a kormány, a mikor bizonyos jövedelmeknek az átengedését tervezi, vagy pedig egyenes segítséget ad a községnek. Éppen a teherviselés helyes megosztását célozzák a fővárosi javaslat s a jövő évi költségvetésnek azok a tételei is, a melyek a községek támogatásáról gondoskodnak. A fővárosról szólva, kijelentette a miniszterelnök, hogy még a belügyminiszter tervezett nagy reformjának tárgyalása előtt, a választói törvényjavaslattal kapcsolatban előterjesztést fog tenni a kormány a törvényhatósági választások reformjáról s akkor lesz helyén a fővárosra nézve is megtenni azokat az intézkedések, a melyek az új alapon való választást a kellő időre lehetővé teszik. A főváros fejlődéséről szólva, arra figyelmeztetett a miniszterelnök, hogy magától a tárgyalás alatt lévő javaslatnál nem lehet nagyarányú fejlődést várni, mert az nem annyira törvényhozási intézkedéseknek, mint az általános közgazdasági s első sorban a pénzügyi viszonyok megjavulásának lesz az eredménye. A kormány mindenesetre gondoskodni fog az építkezés olcsóbbá tételéről. A fővárosi alapról, a budai alagutról és a hidakról nyilatkozott még a miniszterelnök, a kinek beszédét a Ház zajos helyesléssel kísérte.

A törvényjavaslatot azután Polónyi Géza és Ballagi Aladár módosításával részleteiben is elfogadták. Az ülés végén a

kérvények három sorjegyzékét tárgyalta még a Ház.

Kedden nem volt ülés a Házban.

Szerdán kezdődött meg a költségvetés tárgyalása

Hoitsy Pál előadó rövid ajánló beszède után Batthyány Tivadar gróf szólalt föl a függetlenségi párt nevében. A politikanak alig van olyan aktuális kérdése, a melyről ne nyilatkozott volna. Politikai jelentősége van annak a kijelentésének, hogy a függetlenségi pártban azok, a kik nem értenek egyet a választási reformjavaslat bizonyos rendelkezéseivel, szeretettel fogják keresni a megegyezést és nem fognak a kormánynak rontani, nem fognak a pártból kilépni. Ezt a nyilatkozatát az egész függetlenségi párt élénk tetszéssel fogta.

Batthyány után egy horvát, Babics Lyuba szólalt föl, horvát nyelven. Majd a nemzetiségi párt szónoka, Vajda Sándor szólalt fel.

— Magyar ember nem hallgathatja ezt a gazembert! — kiáltott föl Nagy György és kiment a teremből.

Peldáját a szidalmazásban is, a kivonulásban is követte az a néhány balpárti és függetlenségi képviselő, a ki benn volt a teremben. Így, mikor Vajda elkezdett beszélni, négy nemzetiségi, három horvát és két szász képviselő volt csak az ülésteremben, az elnökön és a két jegyzőn kívül, de néhány perc múlva kimentek a szászok is.

Vajda, látva, hogy nincs, a ki ellentmondjon, elég vakmerően beszélt arról, hogy a kivándorolt magyarok azért nem jönnek haza Romániából, mert ott több a szabadság és hogy Magyarországon nemsokára a szláv elem jut tulsulyra és akkor majd keresni fogják a magyarok a románok barátságát.

Csütörtökön Brediceán Koriolán volt az első felszólaló; készületlenül rusztikus modorban beszélt és teljesen jogosulatlanul hivatkozott a beszédében arra, hogy ő ismeri az európai illemszabályzatot, — például Justh Gyula kénytelen volt egyszer figyelmeztetni, hogy legyen illedelmesebb az elnökség iránt. Arról beszélt, hogy a kor-

mány csak a magyar fajt hiszolja, a többi elhanyagolja, hogy negyven év óta folyton csak ellenségeket szerez a magyarság és hogy a románok küzdeni fognak minden állami intézmény ellen, melyet nemzetiségükre nézve veszedelmesnek tartanak.

Zagorác István horvát nyelvű beszédében arról panaszkodott, hogy a magyar kormány Horvátországot úgy anyagi, mint politikai tekintetben tönkre akarja tenni.

A balpárt is részt vett a vitában; szónoka, Farkasházy Zsigmond másfél óráig tartó beszédében bírálta a költségvetést; szentül meg van róla győződve, hogy Magyarország hitele rohamosan hanyatlik és hogy az állami kiadásokban legalább negyven-ötven milliót meg lehetne takarítani. A kormány ellen, ugymond, súlyos gyanúsítások hangzanak el a közvéleményben; nagyon gyanus például a vasúti talpfa-szállítás ügye.

— Leplezze le! — szölt közbe Barabás Béla.

— Ilyen kicsiny közönség előtt nem érdemes — mondotta Farkasházy.

Ezért az elnök rendre is utasította.

Vrbancics Ferenc horvát nyelven beszélt a javaslat ellen; valami statisztikai jelentést emlegetett, melyben a magyar kormány állítólag azt bizonyította, hogy Magyarország évenként sok milliót áldoz Horvátország deficitjének fedezésére. Ezzel éktelen dühbe hozta a jelen volt néhány horvát képviselőt, egyikük, Lorkovics még németül is kiabált:

— Svindlerei! Svindlerei!

Az elnök rendreutasította.

Vrbancics beszède után senki se jelentkezett szólásra: az elnök már-már berekesztette a vitát, mikor az elnöki emelvény körül ácsorgó Grahovác Mirkó beszélni kezdett:

— Viszoki szabore!

Beszélt is a költségvetés ellen, délután két óráig, amikor az elnök a vita folytatását másnapra halasztva berekesztette az ülést.

Pénteken a költségvetési vita első szónoka egy horvát képviselő volt, Lorkovics Iván, aki horvátul beszélt és nem a költségvetésről, hanem a horvátországi állapotok-

lovakra, tigrisekre, elefantokra, sőt gorillákra. Közbeszéltem:

— Borzasztó állatok!

Mosolygott:

— Oh no! A legborzasztóbb az ember. Nevetni kezdett, az elégedett ember jószágos nevetésével.

— Sok emberre is vadásztam.

Azután fegyverekről beszélt és felszólított, hogy nézzem meg az ő különféle fegyvereit Szalonja arannyal himzett fekete selyemmel volt egészen kárpitozva. Magyarázta:

— Ez japáni szövét,

De aztán egy különös tárgy keltette fel figyelmemet. Egy négyszögletű vörös bársony szövethől valami feketeség vált ki. Közlebb mentem. Egy kéz volt, férfi éz Nem valami tiszta fehér csontváznak a keze, hanem fekete, elszáradt kéz, hosszú, sárga körmökkel és fakult vérnyomokkal a csontokon, mintha csak az alsó kart középütt fejszével vágta volna át. A csuklón óriási vashéko volt, amely láncsal, erős gyűrű segítségével a falhoz volt erősítve. Olyan volt ez a lánc és a gyűrű, hogy egy elefant megkötésére se kell különb. Megkérdeztem:

— Mi ez?

Az angol nyugodtan felelete:

— Ez az én legjobb barátom volt. Amerikából jött. A kezét kard vágta le, bőrét éles kovával fejtették le róla és egy hétig a napon száradt, Ó, ez nagyon jó volt a számomra.

Megérintettem ezt az emberi maradványt, amelynek egy óriásának kellett volt lennie. Az ujjai mértéken felül hosszúak, itt-ott bőrcsikokkal összekötve. Rettenetes volt az a kéz s önkéntelenül is valamiféle

bosszualásnak a gondolatát keltette fel az emberben. Így szóltam:

— Ennek az embernek nagyon erősnek kellett lennie

Szeliden ezt felelte az angol:

— Aoh yes, csak hogy én erősebb voltam nála. Ezt a láncot tettem rá, hogy fogva tartsam.

Azt hittem, hogy tréfál s azt mondtam:

— Ez a lánc most egészen fölösleges: a kéz csak nem szökik meg.

De sir John Rowell komolyan így felelt:

— Mindig meg akart szökni. Le kellett láncolni

Gyors pillantással az arcába néztem s ezt kérdeztem magamtól:

— Ostoba ez az ember, vagy pedig tréfál?

Arcvonásai azonban semmit sem árultak el. Nyugodt és jószágos volt. Más dolgokról beszéltem és bámultam a fegyvereket. Közben három töltött revolvert pillantottam meg, amelyek különböző butorokon heverték, mintha ez az ember örökös rettegés közt élne, hogy ellene törnek. Meglátogattam még néhányszor. Aztán nem mentem el hozzá többé. Megszoktuk, hogy ott él a közelünkben, közönyös lett mindnyájunkra nézve.

*

Elmult egy egész esztendő. Egy napon — november vége felé volt — az inasom azzal a hirrel költött fel, hogy sir John Rowell az elmult éjjelen meggyilkolták. Félórával később ott voltunk a rendőrbiztossal és csendőrkapitánnyal az angol házában. Rowell inasa magánkivül sirt

kétségbeesésében. Eleinte ezt az embert gyanúsítottam, de ártatlan volt. Sohasem találtak meg a tettest.

Amikor sir John Rowell szalonjába léptem, első pillantásom a holttestre esett, amely ott feküdt kinyújtózva a hátán a szoba közepében. Kabátja el volt szaggatva, egyik ujjá letépvé, minden arra mutatott, hogy itt valami rettenetes küzdelemnek kellett végbemennie. Az angol halott volt, megfojtottak! Fekete, dagadt arca borzalmas volt s rettenetes irtózatot árukt el, az összeszorított fogak között volt valami s a véres nyak öt helyen is át volt lyukasztva, mintha valami szuronyt döftek volna belé.

Megjött az orvos is. Sokáig vizsgáltatta az ujjak nyomát a nyakon és különös hangon így szólt:

— Olyanok a nyomok, mintha valami csontváz fojtotta volna meg.

Borzalom futott végig rajtam s akaratlanul is a falnak arra a pontjára néztem, ahol annak idején azt a rettenetes kezét láttam Nem volt ott A lánc el volt törve s lelógott. Lehajoltam a halotthoz s öszszeszeprévelt fogazata között az eltűnt kéznek egyik ujját pillantottam meg, amely a második izületnél át volt harapva. Fölvették a tényállást. Semmi gyanúsat nem fedezhettek fel. Ajtó nem volt feltörve, ablak, butor sértetlen. A két házörző eb nem csapott zajt.

Az inas vallomása így szólt:

— Egy hónap óta gazdája nagyon izgatottnak látszott. Sok levelet kapott, de azokat rögtön elégette. Gyakran kutyakorbácsot kapott fel és rettenetes dühvel ütni, verni kezdte azt az elszáradt kezét, amely a büntett alkalmával megmagyarázhatatlan módon eltűnt. Későn feküdt le sir

ról. A horvát igazságszolgáltatásról olyan becsmerően szólott, hogy az elnök, *Joseth Gyula* megvonta tőle a szót. Utána egy szász képviselő, *Schuller Rezső* következett, aki nagyon akadémikus hangú beszédében a törzsöröklési rendszert ajánlotta a Ház figyelmébe. Majd ismét egy horvát szólalt föl, *Surmin György*, aki a nagy-szerb összeküvésről beszélt.

A képviselőház folyosóján felmerült az a szerencsétlen gondolat, hogy zárt ülést kell tartani a talpfa-ügy tisztázása céljából. Hogy a nyilvánosság kizárásával nem tisztázni, hanem csak gyanussá lehet tenni egy ilyen ügyet, az eszébe se jutott senkinek. Szerencsére az a hír érkezett, hogy Szerényi államtitkár még a Ház aznap ülésén nyilatkozni kíván a talpfa-ügyről; erre mindenki elcsendesedett egy kissé.

A déli szünet után *Szerényi* föl is szólalt. Beszédében igen részletesen elmondta a talpfaszállítás ügyét. A talpfa-ügy tulajdonképpen három fázisból áll, mondotta az államtitkár. Az első az *Eisler-féle talpfa-ügy* 1907. áprilisból, a második az ideai verseny-tárgyalás, a harmadik a *tüzifa-ügy*, a biharmegyei *Laroche és Darvas* cég esete. Mind a három ügyet ismertette az államtitkár; igazolta, hogy a kormány eljárása mind a három ügyben szigorúan korrekt volt; az első és a harmadik ügyben konstataulta az államtitkár, hogy képviselők nem jártak közben; a második ügyben ezt nem említette.

Az államtitkár előadása szerint tehát a három talpfa-ügy közül kettő korrektül végződött, a harmadik ügyben pedig új eljárás indult meg és garancia van arra, hogy minden befolyás kizárásával a legolcsóbb ajánlatot fogják elfogadni. A közérdekre nézve ez a legfontosabb az egészben.

Az államtitkár után felszólt *Farkasházy*

John Rewell és gondosan bezárta az ajtót. Azon az éjszakan véletlenül nem csapott lármát csak reggel, amikor ki akarta nyitni az ablakot, talált rá holtan a földön. Senkit sem gyanúsított.

Mindent elmondtam a rendőrség és a bíróság előtt, amit csak tudtam a halotról, mire gondosan átkutatták a szigetet. De semmit sem találtak.

Egy éjjel, három hónappal a büntett elkövetése után, borzasztó álmom volt. Azt a kezet láttam álmomban, azt a rettenetes kezet, amint a függöny előtt és a falon úgy futkosott, akárcsak valami nagy pók. Háromszor ébredtem fel, háromszor aludtam el újra s háromszor láttam azt a szörnyű kezet a szobámban össze-vissza száguldozni, miközben az ujjait lábak módjára mozgatta.

Másnap elhozták nekem ezt a kezet; a temetőben találtak meg *John Rowell* sirján. A hüvelykujj hiányzott róla.

Ime hölgyeim, ez az én históriám; többet nem tudok az esetről.

A hölgyek sápadtak, izgatottak voltak és reszkettek. Egyikük így szólt:

— De hát hol van a megoldás, a magyarázat? Nem tudunk majd aludni, ha nem magyarázza meg nekünk az egész!

A vizsgálóbíró arcán komoly mosoly jelent meg.

— Hölgyeim, talán módomban van, hogy megnyugtassam önöket. A véleményem az, hogy a kéz jogos tulajdonosa nem volt halott s a megmaradt kezével eljött, hogy a másikat visszaszerezze. De hogy ezt hogyan csinálta meg, azt nem tudom. Valami vendetta játszott itt közre.

Egy hölgy ezt sutogta:

— Nem, így nem eshetett meg a dolog.

Mire a vizsgálóbíró így fejezte be mosolyogva ezt a beszélgetést:

— Előrebocsátottam, hogy a magyarázatom nem fogja önöket kielégíteni.

Guy de Maupassant.

képviselő is, aki megnyugvással vette tudomásul az államtitkár nyilatkozatait. Szombaton folytatták a költségvetés tárgyalását és interpellációk voltak.

H I R E K.

— **Képviselőválasztás Szigetváron.**

Olay Lajos — mint a „Népjobb” megírta — az igazságügyminiszter karcagi közjegyzővé nevezte ki és így Szigetváron képviselőválasztás lesz. A választás napját a központi választmány e hó 26-án, csütörtökön állapítja meg. Ugy a helyi, mint a fővárosi lapokban a legellentétebb nirek jelentek meg a szigetvári kerületben történt jelölő értekezletekről. Eme hírekkel szemben Szigetvárról kapjuk az értesítést, hogy ott még nem történt jelölés, hanem hétfőn, e hó 23-án tartja *Olay Lajos* a beszámolóját és ez után lesz a jelölő értekező.

— **A vármegye rendkívüli közgyűlése.**

Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága e hó 28-án délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart, amelyen az alábbi ügyek kerülnek tárgyalás alá: Községi (kör-) orvosokfi zetésének, személyi és korpótlékának megállapítása. — Körorvosi alap 1908 évi számadása október hó 31-ig bezárólag. — Orvos-alap létesítése. — Esküdtszéki bizalmiférfiak, az 1909-ik évre való megválasztása. — Kaposvár város 406 ezer koronás kölcsöne. — Kaposvár városi képviselő-választáshoz elnök kiküldés. — Kaposvár rt. városnak a nagyobb utcák tisztogatására vonatkozólag hozott s jóváhagyott szabályrendelete elleni panasz. — Kaposvári polgármester előterjesztése a Honvéd tér nyugoti oldalán nyitandó utcahoz szükséges terület átengedése tárgyában. — A rendkívüli közgyűlés ügyeit az állandó választmány a közgyűlés előtt egy órával tartandó ülésén látja el javaslattal.

— **Városatyai választások Kaposváron.**

Ez év végével Kaposvár város képviselőtestülete 28 tagjának lejár hat évre kapott megbízása és így Kaposvár közönsége ez évben még 28 városatyát választ. A választás december hónapban lesz és annak napját az alispán állapítja meg. Kaposvár egész közönsége megkezdte a jelöléseket és örömmel konstatáljuk, a hangulat városszerterte az, hogy mindenütt 48-as elvű, le nem kötött férfiak kerüljenek a képviselőtestületbe. A függetlenségi polgárok a hivatalos jelölést e héten tartják meg.

— **Küldöttség a főispánnál.** Kaposvárnak a Kaposon tuli városrésze kérelmére a város kimondta, hogy harmadik városi orvosi állást rendszeresít. Ezt a határozatot a vármegye is jóváhagyta, ennek dacára újból megfélebbzték, akik magukra nézve sérelmesnek találták. E miatt most küldöttség járt *Kapotsfy Jenő* főispánnál. A küldöttséget *Cságyoly József* elemi iskolai igazgató vezette, aki hossza' b beszédben vázolta a Donnerváros egészségügyi állapotát, rámutatott arra az égető szükségre, melyet a harmadik, a donnervárosi orvosi állás szervezése kielégítene, pótolna. Kérte a főispánt, hogy jóindulatilag kezelje ezt az ügyet s járjon közbe, hogy a felebbezés elutasításával a városi határozat jogerőre emelkedjek s mielőbb megválasztható legyen a harmadik városi orvos. *Kapotsfy Jenő* főispán nagyon szívesen fogata a küldöttséget s biztosította jóindulatáról. Külön is hang-

sulyozta, hogy mennyire jogos a Donnervárosiak kérelme és ő maga részéről nemcsak ezt, de még 1-2 orvosi állást szervezne. Megígérte a küldöttségnek, hogy a kérelmüket magaéva teszi, ügyükben eljár, s a városi képviselőtestület határozatának jóváhagyását kieszközli. A küldöttség megéljenezte a főispánt és megnyugodva távozott.

— **A kórházi választmány ülése.** A vármegyei közkórház részére 1909-1911. években szükségendő anyagok számlítására hirdetett árlejtésre beérkezett ajánlatok felett e hó 28-án, szombaton délelőtt 11 órakor dönt a kórházi választmány, mely *Kacsokovics Lajos* alispán elnöklete alatt tart ülést.

— **Somogyi kérvények a Házban.** A képviselőházban többek között két somogyi község kérvényét is tárgyalták. *Barcs és Szigetvár* nagyközségek voltak a kérvényezőök, akik a polgári fiúiskoláknak egységes 7 osztályúvá való fejlesztését kérték. A kérvényeket pártolólág adták ki a vallás- és közoktatásügyi miniszternek.

— **Kaposvár egészségügye.** Most állította össze és terjesztette be *Polányi Lajos* dr. városi főorvos félhavi jelentését Kaposvár egészségügyéről. A jelentésből úgy látjuk, hogy a közelmúltban uralkodott járványok már mulófélben vannak s egészségügyi helyzetünk javuló. Az összeállított adatok szerint diftériában megbetegedett 17, meggyógyult 6, meghalt 3, beteg 8; vörhenyben megbetegedett 19, meggyógyult 6, meghalt 1, beteg 12; kanyaróban megbetegedett 8, meggyógyult 5, beteg 3; hágy-mázban megbetegedett 3, beteg 3; hökkhurutban megbetegedett 1, beteg 1.

— **Anyakönyvi hírek.** *Kapotsfy Jenő* főispán *Osskó Irnak* segédjegyzőt a *lakócsai* állami anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető-helyettesé kinevezte, a belügyminiszter *Maróti Dezső* zakányi körjegyzőt a *somogy-szentmiklósi* állami anyakönyvi kerületben viselt anyakönyvvezető-helyettesi tisztségétől felmentette.

— **Karácsonyi vásár a vármegyházán.**

A „*Mária Valeria Egyesület*” ezidén is jótékony karácsonyi vásárt akar rendezni s e célból a vármegyház nagytermének atengedését kérte az alispántól. *Kacsokovics Lajos* alispán a kérelmet, tekintve a nemes célt, teljesítette.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A belügyminiszter a balatonszemesi fürdőegyesület alapszabályait jóváhagyta.

— **Drávafok csendőrőrsöt kér.** A szigetvári járásban levő *Drávafok* község csendőrőrs felállítását kérte a székesfehérvári csendőrkerületi parancsnokságtól s kérelmének támogatására átiratban kérte az alispánt is. A község azzal indokolja kérelmét, hogy közbiztonsági szempontból jelenleg Lakócsa községhez tartozik 15 más községgel együtt s így a lakócsai csendőrőrs képtelen a Drávafokon szükséges intézkedéseket megtenni, a közbiztonság kivanatos szolgálatát ellátni.

— **Tanítógyűlés Marczaliban.** A somogy megyei általános tanítóegyesület lengyeltői- és marczali-i járáskörei most tartották *Marczaliban* őszi gyűlésüket *Szabady Sándor* tótszentpáli igazgató főtanító elnöklete alatt. A gyűlésen tanító-ügyeket vitattak meg s a tárgysorozat kimerítése után *Novák Gyula* felsősegesd-bogátpusztai tanító bemutatta új fonomimikai tanítási módszerét, melyet általános tetszéssel fogadtak.

— **Szabad-e hust szállítani?** Mióta az új husvizsgálati szabályzat megjelent: senki sincs tisztában azzal, hogy magánhasználatra szabad-e egyik városból a másikba hust szállítani. Az alispán körrendeletet bocsájtott ki e tárgyban s felvilágo-

sítja a hatóságokat, hogy a magánszükséglet fedezésére szabad egyik helységről a másikba bármily kevés is szállítani.

— **A vasúti munkások szövetségének kaposvári csoportját** — Kossuth Ferenc rendelete következtében — feloszlatta a hatóság, melynek részéről *Izsák Lajos* városi főszámvevő, *Tóth Gyula* rendőrfogalmazó és *Hady János* rendőrbiztos jelent meg. A hatósági közegek a szövetség további működését betiltották, vagyonát, mely 93 fillér készpénzből, iratok és könyvekből állott, elkobozták.

— **Leszurta a bajtársa.** *Szabó János* 44. gyalogezredbeli őrzető több bajtársával betért a Hatyu-vendéglőbe Borozgatni kezdtek s ehhez segítőtársul ajánlkozott a vendéglő egyik kiszolgáló-lánya. A vitézek szívesen látták a lányt s bizalmaskodni kezdtek vele. Mikor azonban a leány a bizalmaskodás ellen tiltakozott; a kissé már kaptos *Szabó* durván rátámadt s leszurással fenyegette. A helyzet kezdett komolylyá lenni s a vendéglő tulajdonosa elküldött a honvédlaktanyába a készültségért. Pár pillanat múlva megjelent egy káplár vezetésével a szuronyos készültség s el akarta *Szabót* vinni. A részeg ember ellenszegült a katonáknak nem akart a felszólításoknak engedni, mire a készültség vezetője szuronyt szegezett s a fiatal őrzetőt keresztül-szúrták. A legény igen súlyos sebeket kapott s bár *Gara dr.* ezredorvost nyomban odahívták s az rögtön segélyt is nyújtott, azután beszállította a Szántó laktanya maródi-szobájába. Állapota életveszélyes.

— **Tűz a szőlőhegyen.** Somogy-szentmiklósról írják, hogy a közeli szentgyörgyvári szőlőhegyen éjjel kigyult és porrá égett *Horváth-Vadász Ferenc* présháza. A tűzvizsgálat megállapította, hogy a tűz gondatlanságból keletkezett, amennyiben *Horváthék* délután kintjártak a szőlőben, bort fejtettek, azután vacsorát főztek s a kályha tűzét távozás előtt nem oltották ki. Valószínűleg egy kipattant szikra gyújtotta fel a házat.

— **Kaposvár és a Rákóczi-ház.** Érdekes átiratot intézett Zemplénvármegye Kaposvár város közönségéhez a borsói Rákóczi-családi ház renoválása ügyében. Zemplénvármegye ugyanazt kívánja az államtól, hogy néhai jó fejedelmünk, II. Rákóczi Ferenc iránti kegyelethől, a borsói régi Rákóczi családi ház az állam költségén vagy megvétessék, vagy renováltassék. A zempléniek azt is nagyon fájlják, hogy a Rákóczi fejedelmi család relikviái és a kuruc háborúk hadi jelvényei és történelmi emlékei nem Borsiban, a Rákócziak régi fészkeiben, hanem Kassán gyűjtettek össze. Most az átiratban nyilvánított kívánságuk partolásra kéri városunk közönségét s így ezen ügy a közgyűlés elé kerül.

— **A Balatonvidék élelmezése.** A Balatoni Szövetség igazgató választmányi ülésében indítvány kapcsán tárgyalták újból ezt a Balatonvidék fejlesztésére oly fontos kérdést és a beterjesztett indítványt a választmány elfogadta. Elhatározta, hogy a szövetség köriratot fog intézni a balatoni községekhez és fürdőtelepekhez, ahol még fogyasztó és értékesítő szövetkezet nincs, ott buzgólkodjanak ilyen szövetkezet felállításán. Ez ügyből kifolyólag a szövetség megkeresést fog intézni az O. M. G. E.-hez, a Magyar Gazdaszövetség és a Hangya küzzéppontjához, hogy a kérdés kivételében a rendelkezésükre álló eszközökkel a Bala-

toni szövetséget támogassák. Kétségtelen, hogy Balatonvidék élelmezés drágaságát csakis célszerű és mrsutt is bevált intézkedésekkel lehet megszüntetni.

— **Huznak a vadludak.** Messze, magas Litvánia ködös területén jéggel takaróznak már a tavak. A hideg levegőégen nagy gágással feltetszenek már az óriási V betűk, lengyel nádasok hatalmas madarainak a vadludaknak hatalmas falkái. Az elhagyott szülőföld bokrétás nádtengere helyett erre, mifelénk keresnek ujat a tapasztalt öreg gunárok és az ostoba, fiatal vadludak. Gágogó bugásuk kellemesen hangzik a vadászemberek fülének, kik ha így városban élnek nem férhetnek ugyan a magasan repülő vízi madarakhoz, hanem azért mégis jól esik a hangukat is hallani az éjszaka fekete egéből. A Balaton nádasának nyáron át is vannak vadlibai, de így ősz idején még inkább megnövekedik a számuk azokéval, amelyek nyáron át főt éjszakra tanyáztak.

— **Kaposvár hordárai.** Csaknem másfél esztendei huza-vona után végre tényleg vannak Kaposvárnak hordárai. A hordár-szabályrendelet a bérszolgák (hordárok) számát 5-ben állapította meg, egyelőre azonban csak 4 szolgálatkész ember teszi fejére a számozott, hordárfeliratu vörös sapkát. Ez a négy ember: *Bencs Ferenc*, *Béres Ferenc*, *Horváth György* és *Szabó György*, akik az iparendélyt már meg is kapták s mihelyt a vörös sapkájuk is megérkezik: elfoglalják a rendőrség által kijelölendő helyüket.

— **Tiszteld a kort.** Nem sokat törődött ezzel a sokezeresztendő intéssel *Jelics Vendel* lakócsai legény. Különösen, ha kissé berugott. Vasárnap este is így járt a közeli *Darány* községben, ahonnét hazafelé igyekezvén, betért *Steiner Mór* lakócsai korcsmajába s ok nélkül belekötött egy 70 éves öregemberbe, *Veriga* Lukácsba, akit előbb sértetgni kezdett, majd durván megtámadta, kést rántott rá s védtelen öregembert össze szurkálta. *Kerekes Pál dr.* körorvos nyújtott az öregnek első segélyt s lakására szállította. A gazda legényt feljelentették.

— **Gyujtogató kislányok.** Kadarkutról írják, hogy a közeli *Bárd* községben tegnap leégett *Kiss Sándor* és *Szerencsés Béni* háza. A vizsgálat megállapította, hogy *Szerencsés* házat kislányai gyújtottak fel játékközben s az égő szikrák *Kiss Sándor* házat is felgyújtottak.

K ö z g a z d a s á g.

Szentimrei m. kir. földmivesiskola.

I. A szentimrei m. kir. földmivesiskolánál 1909 év január és február havában 8 hetes mezőgazdasági és háziipari tanfolyamot tartunk azon célból, hogy környékünk kisgazdái fiait a mezőgazdálkodás legfontosabb ismereteire és a gazdálkodásnál szükséges eszközök készítésére (bognár munka, kefe, seprő kötés, kosár fonás stb.) megtanítsuk.

A tanfolyam teljesen ingyen, a résztvevők díjtalanul kapnak lakást, élelmezést, mosást sőt a tanfolyam alatt készített

házi-ipari tárgyak sikerült példányait is haza vihetik.

A tanfolyam 1909 év január hó 4 én kezdődik. Felvesszük a kisgazdák 16 évet betöltött fiait, a kik jelentkező levelükhöz az illetékes község előjáróságától a belépni öhajtó korát és erkölcsi magaviseletét tanusító bélyeg mentes bizonylatot csatolnak.

A jelentkezés határideje december hó 20-ika.

A szentimrei m. kir. földmives iskola igazgatója:

Bolgár,
igazgató.

Főszerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Rusa Ernő.

A szerkesztésért felelős.

Dr. Pete Márton.

≡ **Gazdáknál,** ≡
uradalmakban

jól bevezetett

képviselet

keres

eisörangu, nagy erőtakarmánygyár.

Megkeresések, referenciákkal együtt,
„Takarmány 16290“ sz. a.

Schwarz József

hirdetési irodájában

BUDAPEST, Andrássy-ut 7.

intézendők.

Nyomdai munkákat
jutányos áron készít
Hegselmann Károly
könyvnyomdája
Kaposvár.

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csak a természetes szénsavas asványvíz erre a legbiztosabb óvó-szer.

Minden külföldi fölül-mul hazánk természetes szénsavas-vizek királya:

égést rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomor-bajosoknak.

a mohai **ÁGNES-Forrás.**

Milleniumi nagy éremmel kitüntetve. Kitűnő asztali, bor- és gyógyvíz, a gyomor-bajosoknak.

Kedvelt borvíz!

Olosóbb a szódavíznél!

Mindenütt kapható!

Főraktár: **Honig & Veinberger** uraknál Kaposvár.

Teljesen kipróbált,

minden tekintetben kifogástalan használt IV-es számú „YOST”-írógépet, utolsóelőtti modellünk, ajánljuk 300 koronáért, esetleg részletfizetésre is. Új, X-es számú gépünk ára 600 kor. 5% pénztári engedmény.

A „YOST”-írógép nem szalagos gép,

minek következtében irásának tisztaságát más gép utol nem érte. Mindkét gépet bemutatjuk az ország bármely részében vételkötelezettség nélkül. Bővebbet

„YOST”-írógép r.-t. Budapest, VII., Erzsébet-körút 9-II (New-York palota.)

Káldor M. igazgató.

Egy megbízható, a konyhakeresztésben és gyümölcs tenyésztésben szakavatott

kertészt

évi fizetésre elfogad a Mezőgazdasági ipar-részvénytársaság kaposvári bérlete.

Értesitem t. vevőimet és a közönséget, hogy 27 év óta fennálló rövidáru, kézimunka és cipőraktáramat

feloszlatom, és a raktáron levő összes árukat a legjutányosabb áron kiárusítom.

Tisztelettel

Pollák József.

Érvényes 1908. október 1-étől.

A Kaposvárra érkező és Kaposvárról induló vonatok (téli) menetrendje.

A vonat száma	Allomás	Érkezik	Indul	Jegyzet
Budapest—Fiume				
1002	Kaposvár	d. e. 10 óra 56 p.	d. e. 10 óra 57 p.	gyorsvonat
1008	„	d. u. 3 óra 6 p.	d. u. 3 óra 14 p.	személy vonat
1902	„	este 7 óra 20 p.	este 7 óra 28 p.	Dombóvárig gyors, azután sz. vonat.
1004	„	este 8 óra 9 p.	este 8 óra 10 p.	gyorsvonat
1006	„	éjjel 12 óra 54 p.	éjjel 12 óra 56 p.	gyorsvonat
1010	„	hajnali 4 óra 16 p.	hajnali 4 óra 24 p.	személy vonat
1042	Csak Dombóvárról	reggel 7 óra 19 p.	reggel 7 óra 34 p.	Gyékényesig
Fiume—Budapest				
1041	Kaposvár Csak Gyékényesről	este 7 óra 56 p.	este 8 óra 11 p.	vegyes vonat
1003	Kaposvár	éjjel 3 óra 40 p.	éjjel 3 óra 40 p.	gyorsvonat
1007	„	éjjel 1 óra 19 p.	éjjel 1 óra 27 p.	személy vonat
1005	„	reggel 8 óra 5 p.	reggel 8 óra 6 p.	gyorsvonat
1011	„	reggel 8 óra 55 p.	reggel 9 óra 5 p.	Dombóvártól gyors
1009	„	déli 12 óra 31 p.	déli 12 óra 56 p.	személy vonat
1001	„	d. u. 5 óra 39 p.	d. u. 5 óra 40 p.	gyorsvonat
Kaposvár—Mocsolád—Siófok				
4312	Kaposvár	—	hajnali 4 óra 40 p.	vegyes vonat
4302	„	—	reggel 8 óra 15 p.	motoros vonat
4304	„	—	déli 12 óra 40 p.	„
4306	„	—	d. u. 5 óra 58 p.	„
4308	Tabról Siófokra	—	hajnali 5 óra 26 p.	„
Siófok—Mocsolád—Kaposvár				
4301	Kaposvár	reggel 7 óra 27 p.	—	motoros vonat
4303	„	déli 12 óra 16 p.	—	„
4313	„	este 7 óra 59 p.	—	vegyes vonat
4305	„	este 10 óra 4 p.	—	motoros vonat
4307	Siófokról Tabra	este 10 óra 28 p.	—	„
Kaposvár—Fonyód				
4402	Kaposvár	—	reggel 8 óra 16 p.	személy vonat
4402	„	—	déli 12 óra 41 p.	vegyes vonat
4404	„	—	d. u. 3 óra 30 p.	személy vonat
Fonyód—Kaposvár				
4411	Kaposvár	reggel 6 óra 52 p.	—	vegyes vonat
4401	„	d. u. 2 óra 22 p.	—	személy vonat
4403	„	este 9 óra 45 p.	—	„

(Folytatás a tuloldalon)

Kaposvár—Barcs				
4612	Kaposvár	—	reggel 4 óra 50 p.	vegyes vonat
4614	,	—	d. u. 3 óra 46 p.	,
Barcs—Kaposvár				
4611	Kaposvár	reggel 7 óra 13 p.	—	vegyes vonat
4613	,	este 9 óra 28 p.	—	,
Kaposvár—Szigetvár				
4512	Kaposvár	—	halmali 4 óra 23 p.	vegyes vonat
4514	,	—	d. u. 4 óra 20 p.	,
Szigetvár—Kaposvár				
4511	Kaposvár	reggel 7 óra 50 p.	—	vegyes vonat
4513	,	d. u. 2 óra 57 p.	—	,

NAGY LAJOS
SZIJGYÁRTÓ, NYERGES ÉS BŐRÖNDÖS
KAPOSVÁR, Erzsébet-ut 12. szám. (Piac-tér.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlani elsőrendű
szijgyártó, nyerges és bőröndös üzletemet,
melyet helyben, Erzsébet-ut 12. szám alatt (Piac-tér), nyitot-
tam és a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelően
rendeztem be.
Raktáron tartok kocsizó, lovagló és istálló felszerelé-
seket, ugyiszintén bőrönd, vadászati és bőr-díszmü árukat.
Megrendeléseket és javításokat pontosan készítek.

RÓZSA JÁNOS
vegyészeti ruhatisztító, plissirozó, ágytolltisztító és gözműfestő gyára
KAPOSVÁR, Fő-utca 31. sz., saját hazában.

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt
plissirozó, guvrirozó, vegyészeti
ruhatisztító és gözműfestő gyárát,
mely legújabban
ágytolltisztító géppel
bővített ki. — Ezen közegészségügyi és tisztasági szempont-
ból felette megbecsülhetetlen eljárást melegen ajánljuk házi-
asszonyok, intézetek és kórházak figyelmébe.
Tisztítás folytán a toll 100 százalékkal növekedik.
Előzetes bejelentés után a toll tisztítása meg is várható.

Nyomatott Hagelman Károly könyvnyomdájában Kaposvárott.

GZIM: AZ ÚJSÁG
BUDAPEST, RÁKÓCZI-ÚT 54.

+

Félelem és bánatnak
a családi életben vége!

Egyetemes-világ-asszony védelém.

(Biztos!)

Saját érdekében kérjen 10 fillér levél-
bélyeg beküldése mellett prospektust
és árjegyzéket.

Szétküldés titoktartás mellett:

BAUER JÓZSEF

kosmetikai, higiéniai-vegyi művek.

Főképviselő és szétküldési iroda:

WIEN, I., Sonnenfelsgasse 21.

Jutányos áron

felvétetnek

hirdetések

a kiadóhivatalba.